

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	Egyesszám ára 4 fillér.
Helyben: Negyedévre	3 korona.	Rudnyánszky Gyula	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Égészévre	12			Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.
Widékire Negyedévre	5			
Égészévre	20			

ROSTA.

A királynak gyönyörű palotája van Budapesten. Nincs a világon még egy ehhez hasonló, csodaszép helyen álló remek királyi várkastély.

De a király nem jön Budapestre, hanem otthon ül a Burgban, amely Bécs utcái sorában egy nagy — átjáró ház.

A törvény is olyasmint mond, hogy a magyar király minden évben legalább fél-éztendőt töltsön magyar hazájában.

De hát szív, a szív törvénye megint más!

Furesa, hogy a magyar nemzettől mégis azt kívánják, hogy ne hallgasson a szívére, hanem hajtsa fejét szó nélkül az oszt-rák érdekek igájába.

* * *

Ki nem ismeri hírből a spanyol grandokat? A spanyol grandok a koldus gög földi képviselői. A nevető izmokat semmi sem ingerli oly erősen a kacagásra, mint a vagyontalan, naplopó, kószáló, de büszke spanyol hidalgó nagyképűsége, aki midőn éheznek és fáznak, — parancsokat oszt és uralkodni szeretne az egész világ felett.

No de mégis, — van a spanyol hidalgó koldus-göggjénél még valami kacagtatóbb a világon. Tetszik e tudni, mi az? Hát a néhai római császárság, az ugynevezett oszt-rák birodalom, a feketesárga, kétfejű sasos monarkia — nagyhatalmi képzelődése. Ez ám aztán az igazi ecetágy! És a jámbor sógorok mily vesztettül kapaszkodnak ebbe a silány szalmaszálba. Nem térítette őket észre sem Königréc, sem semmitéle sors-esapás és megalázás, ők még ma is a kardjukat esörgetik és száz fületlen gombot tesznek egy újpesti huszas ellen, hogy — Ausztria biz'istók! igazi, elsőrendű nagyhatalom. . .

* * *

Látott már valaki olyan bolondot, aki, ha arcul ütik, szalad a piacra, összecsesdíti a népet és ott kiabál:

— Jaj, jaj, pofon ütött a gyáva! De szeretném látni, van-e bátorsága arra, hogy itt a nagy nyilvánosság előtt mégegyszer pofon üssön?

No lám, ilyen bolond nem jár szabadon!

És a magyar hazafiak, a németnyelvű verebek felröppennek Bécsbe és ott csiripelik a magyar nemzetről, hogy:

— Győzött az ellenzék, mert nagyon becsületesek voltak a választások és kevés volt a pénz!

Ez azt jelenti, hogy több pénzt adj Bécs és rendezz becsstelen választásokat, mert Magyarországon minden eladó, a magyar nemzetet, a képviselőket mind meg-

lehet vásárolni, csak az eszközökben nem kell válogatni s a vesztegetésben nem szabad fukarkodni!

És csodálatos, hogy aki idegen országban, idegen nyelven ily nyilvánosan arcul veri a magyar nemzetet, az nemcsak szabadon jár itt, hanem jól is él — magyar kálácson, tokaji borral!

A választási reform.

— márc. 10.

Magyarország, mint kiválóan alkotmányos ország, a rendi országgyűlésnek megszüntte óta, népképviselőlet alapján alakult törvényhozó testület legfelsőbb irányítása nyomán lenne kormányozandó. Lenne kormányozandó, mondom, mert a törvényhozók nem a szorosan vett népakaratból nyerik mandátumaikat, hanem csak azok vannak jogosítva képviselőt választani, kik a törvénynek ridegen megszábot cenzusát elérték. Ez tényleg nem tiszta népképviselőlet, hanem inkább a törvény által kiváltságosak képviselete.

Napjainkban sürgetőleg nyomul előtérbe a kívánság, hogy a választói jog kiterjesztése, vagy éppen általánosítása útján, a törvényhozás megalakulásának módja közelebb hozassék az igazi népképviselőlethez. Ez a kívánság bir jogos alappal, teljesítése ellen elháríthatlan akadályok nem merülnek föl és csakis a teljesítés módozatainak megállapításánál kell a jövőben beállható következményeire megfelelő gondot fordítani.

A választói jog kiterjesztését, vagy éppen általánosítását hangoztatták a legutóbbi választások alkalmával ország-szerte, a demokraták a társadalmi béke sine qua non-jának állítják oda az általános szavazati jogot, sőt egyik nemes főurunk a választói jogot a nőkre is ki akarja terjeszteni.

Mindezekben a véleménynyilvánításokban, sajnos, nélkülöznünk kellett azonban a mélyebbre ható gondolkodás nyomait. Igen szép ám ugy egyszerűen odavetni, hogy legyen általános választói jog és talán nem is lenne benne semmi, ha egységes, erős nemzeti állam volnánk és ha nem kísértene a szociálista tanítások által elfogult, de az igazi szociálista elveket meg nem értő, inkább az anarchia felé hajló tömegeknek vesztjósló tömörülése. Ha a választói jogot egyszerűen általánosítanánk, annak a parlament összeállításában három irányban is nyilvánuló, gyászos következménye lehetne, sőt nézetem szerint lenne is. Először leszállana a parlament értelmi színvonala a lehető legalacso-

nyabb fokra, másodsor tömegesen kerülnének bele az egységes nemzeti állam-eszmének ellenségei és harmadszor, megsokasodnának benne a hazát nem ismerő romboló elemek.

Nézetem szerint ez a három követelés: a parlament értelmessége, az egységes magyar nemzeti állam eszméje és a politikai elvek értelmes vallása, sokkal előbbrevaló, mint az a kérdés, hogy ki birjon és miként szavazati joggal. A szavazati jog kiterjesztésének mindinkább előtérbe nyomuló kérdésében kapcsolatban kell tehát megoldani ama részletkérdéseket is, melyek a parlament értelmi színvonalának emelését és állandósítását, az egységes magyar nemzeti állami eszméjét, a politikai elvek egységes fejlődését biztosítani alkalmasak, de azokat is, melyek a jelenlegi választási rend egyes hiányosságait orvosolni képesek.

A mai választási rendnek alapja egészségtelen, mert a polgárok nem egyenlően részesülnek a parlamenti képviseltetés előnyeiben; helyiyl-közzel 100-200 választó küld egy-egy képviselőt, míg másutt 6-7-10 ezer választóra jut egy törvényhozó, de azután az ország egyes vidékein a cenzus sem egyenlő.

Legelső sorban az országgyűlési képviselők számát és választókerületeiket szükséges arányosan rendezni. Erre legalkalmasabb lenne az ország egyenes adójának alapja. Pld. Magyarország évi egyenes államadója közel 200 millió korona, ha tehát az országgyűlési képviselők számát 400-ban állapítanánk meg, akkor az egyenes évi államadónak minden 500.000 koronája útján jutna egy-egy képviselő. Azok a városok, melyeknek évi egyenes államadója a fél millió koronát eléri, önálló választókerületet alkotnának és annyi képviselőt választanának, ahány fél millió koronát évi államadójuk eléri. A többi város az illető vármegyékbe soroztatnék be és az egyes vármegyék is annyi választókerületet alkotnának, a hány fél millió koronát évi egyenes állami adójuk kitesz.

A választói jogot megkellene adni minden 24-ik életévét elért magyar honpolgárnak, de azoktól, kik a törvény életbelépte után 5 év múlva kerülnének a választók sorába, megkellene kívánni, hogy magyarul értsenek és magukat magyarul megértetni képesek legyenek. A választói jog gyakorolhatóságának ma is fennálló tiltó akadályait érvényben kellene hagyni.

A képviselőház ülése.

Tegnap is rövid ülésre jött össze a Ház. Napirenden a választások voltak csupán.

Elnök **Justh Gyula**.

A jegyzőkönyv hitelesítése után elnök jelentette, hogy **Barabás Béla** az aradi mandátumot tartja meg és így a váci kerület üresedésbe jut.

A napirend szerint a bíráló bizottságok, a könyvtári bizottságok, a számvizsgáló bizottság valamint a képviselőház egy jegyzőjének megválasztása következett.

Salamon Géza olvasta fel a névsort.

A távollévőket **Hammersberg László** olvasta fel. A jegyzőségre a szabadelvűpárt hivatalos jelöltje ismét **Szöcs Pál**, az ellenzék azonban mindazonáltal **Okolicsányi Lászlóra** szavazott.

Az eredmény az, hogy **Okolicsányira** 183 szavazat, **Szöcs Pálra** pedig 121 szavazat esett. 11 lap üres volt és így **Okolicsányi Lászlót** jelentette ki az elnök megválasztott jegyzőül.

A bizottságokra nézve a hivatalos névsor győzött.

Ezután a kérvénnyel megtámadott mandátumokat sorsolták ki és a bíráló bizottságok tették le az esküt.

Elnök végül indítványozta, hogy mindaddig, míg új kormány nincs, a Ház napolja el magát.

Ehhez a Ház egyhangulag hozzájárult, mire az ülés véget ért.

Amerikába a debreceni egyetem érdekében!

Két közlemény.

Irta: **Csiky Lajos**.

II.

Az igazságügyminiszterium egy magas állású hivatalnokát az az ígéretet tette, hogy ha innen Debrecenből megnyerem az engedélyt, az kiutazásra, adjak be hozzájuk erről jelentést, s ők meg hivatalos megbízást fognak nekem adni a rabsegélyezés ügyében a „Patronage” kérdésének az Egyesült Államokban végzendő tanulmányozására.

A földön lakó összes presbyterianusok Szövetségének központi titkára, **Dr. Mathews ur**, ki zsinatunk megnyitására jött el Londonból, ahol most lakik, fölkeresvén engemet otthonomban, gratulált tervemhez, sikert ígért annak, s miután ő élete java részét, mint presbyterianus lelkész, az Északamerikai Egyesült Államokban töltötte, ahol neki a legszélesebb körű ismeretsége van, ígéretet tett nekem, hogy személyemet ügyemmel együtt beajánlja megleghangú leveleiben régibb hazája minden nagyobb presbyterianus lelkészének és gyülekezetének.

Esz az én vállalkozásom nem is preaccedens nélkül való dolog: **Kovács János** erdélyi unitárius tanár évekkal ezelőtt hasonlóképpen járta föl az északamerikai unitárius gyülekezeteket, s vállalkozását fényes siker koronázta. En előttem pedig összehasonlíthatatlanul szélesebb mező fog feltárulni, mint a mekkora ő előtte állott. Avagy hogy református egyházunkból idézzek példát, a belső-somogyi egyházmegyében fekvő csurgói egyház kiváló nevű lelkésze, **Verbay István**, Angliában, Hollandiában, Svájcban és talán Német és Franciaországban szedte össze az eklézsiája és temploma fölemeléséhez szükséges összeget.

De talán félünk a megítéltetéstől, hogy idegen támogatást veszünk igényben? — Ugyan nézzük csak, ki tehetné meg ezt úgy, hogy mi rá ne tudnánk ő reá is mutatni, mint a ki hasonló képen cselekszik?!

Római katolikus testvéreink nem ítélnének meg bennünket, mikor tudvalevő dolog, hogy a fényes pápai szék támogatásához a maga péterfilléréivel az egész római katolikus világ hozzájárul.

A németek nem szólhatnak egy szót sem, hiszen én azonnal rámutathatok a kaiverwerthi-diakonissa intézet hatalmas nagy épületeire, a melyeket **Dr. Fliedner Tódor**

jobbára Hollandiában, Nagybritanniában és Északamerikában maga által gyűjtött pénzeiből emeltetett; avagy rámutatok a gazdag **Gusztáv Adolf** egyesületre, mely külföldön is, s épen hazánkban is keresi és fel is találja a maga erőforrásait.

Sőt a gazdag Nagybritánia is a múlt évben az **ő Britt és Külföldi Bibliaterjesztő Társulata** jubileuma alapjához az egész világon s így hazánkban is gyűjtött és pedig az a nagy Társulat elsősorban az angol nép dicsőségét és nagyságát zengi.

Maga az Északamerikai Egyesült Államok pedig a legkevésbé ítélné el bennünket, ha nála akarunk erőforrásokat nyitni meg egyetemünk felállítására. Hiszen mi ezer és sok tízezer embert adunk a hazánk-ból kivándorlók s épen oda kivándorlók nagy seregben nekik, kik mindannyian az ő munkásaivá válván, az ő gazdaságát szaporítják, vagyonaát nevelik népességét emelik. Méltó dolog tehát, hogy ne csak mindig mi adjunk nekünk. Vajjon hány millió dollárral tudná azt az Északamerikai Egyesült Államok nekünk visszafizetni, a mit mi emberben már adtunk nekik?!

Nem szabad azt sem elfelejtenünk, hogy az angol nyelvű népek — volt alkalmam tapasztalni, mikor közöttük laktam, — szeretik, ha idegen nemzet fia az ő nyelvükön beszél hozzájuk, szívesen hallgatják azt. Az angol nyelvű népek szeretnek és tudnak áldozni nagy kulturális célokra, de csak akkor adnak, ha megjelenik köztük az eszme hirdető apostola is. Téglára nem adunk pénzt, szokták ők mondani, de jöjjön el közénk egy ember egy eszme képviselőjében, s megnyitjuk számára erszényeinket. Ha aztán az eszme megvalósulhatásához épültre s ehhez téglára van szükség, — well! használják fel pénzüket téglára is! De első az ember, az egyén, a ki megjelenjen közöttünk, beszéljen hozzánk.

Ez az ember, ez az egyén óhajtanék lenni Északamerikában, hogy haza hozzam onnan a debreceni egyetem tanszéki alapjait, ezeket az átvitt értelemben veendő téglákat, hogy lehetőleg haza hozzam talán még a filozófiai fakultás részére szükséges gyűjteményekhez való pénzalapokat is.

De ha nem tudnék is ilyen nagy eredményt elérni, annyi pénzt, — ha Isten életemnek kedvez és erőmet megtartandja, — minden esetre tudok gyűjteni, amennyiért végre is érdemes volt kimennem s amennyi egyetemünk ügyét nagyon messze előre viszi. Az a jelentősége pedig minden esetre meglesz az utamnak, hogy mindenütt mint magyar ember jelenvén meg, hazánk nevének híret terjesztem oly vidékein is az Egyesült Államoknak, hova azt még alig vitték el mások. E nemzeti missióm teljesítésére, 9—10 hónapi szerte járásom alatt nagyon bőséges, száz és száz alkalmam fog lenni.

Nagy vállalat ez jól tudom, áttudom látni mind azokat a nehézségeket, a melyekkel itthon, s ama távoli földön meg kell küzdenem. Nagy fáradsámmal leendő vállalat egybekötve, de én még, — Istené legyen érette a hála! — az elfáradtam szót sohasem ejtettem ki ajkaimon. Nagy és nehéz misszió ez, s olyan fontos bizalmi küldetés a minővel egészen ifjú embert alig lehetne megbízni s a minőt ismét roskadozó erejű ember vállára alig-alig lehetne rárakni. En érzek magamban elég fizikai erőt arra, hogy megtudjak küzdeni e feladattal.

Föl kell említenem azt is, — ha szinte tán mosolyra indítana is egyeseket, — hogy családom, feleségem és gyermekeim minden erőltetés nélkül hozzájárultak tervemhez, s a távolban járó családfőt az ő szerető szívük imádságának ereje kellőképpen be tudja majd ajánlani a gondviselő nagy Isten kegyelmébe.

Nagy vállalatba kezdek, jól tudom. De Gondolj merészet és nagyot, Es tedd rá éltedet!

Gondoskodni kell egy teljes évre való tanári helyettesítéséről. De ezt talán, az egy évi szabadságolást nem lesz nehéz megadni annak, a ki Isten adta erejének mér-

téke szerint egyfolytában már 27 esztendő óta ül a tanszéken.

Meg kell állapodni abban, hogy ha egyáltalában megnyerem az engedélyt e vállalat kivételéhez, a főiskolai és egyházkerületi hatóságok nevében és megbízásából, vagy egyszerűen csak tudtokkal és beleegyezéssel végezem-e munkámat? En az előbbit szeretném és azt kérem, mert személyemtől abban a messze világban távol kell allani a gyanu esetleges árnyékának is, mert ott nekem egy nagy elvet és eszmét kell képviselnem, ahhoz pedig teljes hivatalossággal kiállított megbízó levél kell. A főhatóságok egyszerű tudtával és beleegyezésével azok akarnak engemet utamra bocsátani, kik némi kételyekkel nézvéni vállalkozásomra, úgy okoskodnak, hogy ezen feltétel mellett indulván el arra, az esetleges felsülés. a fiaskó szőgyene egyedül engem fog érni. Legyen azonban mindenki meggyőződve arról, én is erek magamnak annyit, hogy kerülni igyekezzem minden erőmmel a szőgyenletes fiaskót.

Nem foglalkozom azzal az ellenvetéssel, hogy esetleg teljesen eredménytelenül járhatom be azt a nagy utat, a mikor tehát kárba vész fáradságom épen úgy, mint minden költségünk, — mert a teljesen eredménytelenség lehetőségét kizárva látom akkor, mikor csak a kellő támogatás megnyerése felől való teljes biztosítás esetén fogok utamra indulni; de még nem foglalkozom ezzel az ellenvetéssel azért sem, mert engemet annyira inspirált ez a gondolat, hogy rendületlenül bizom tervem sikerében, az meg aztán örökkévaló igazság, hogy nem a skeptikusok, nem a pesszimisták táborából szoktak szárnyra kelni a merészebb gondolatok, s nem is ezeké, hanem a küzdelemre merészen vállalkozó, a bizni tudó lelkeké, a józan optimistáké szokott lenni a győzelem pálmája.

Fontos, nagyon fontos mozzanat a pénz kérdés, utiköltségem kérdése. Azt senkisé meg kívánhatja, s nem is kívánja tőlem, hogy azt a hónapokra terjedő nagy utat a magam pénzén tegyem meg. Tanári fizetésem teljesen érintetlenül otthon maradó családom számára adhatnék ki. Nekem pedig ott, hol egy Magyarországnál több mint 44 szerte nagyobb államszövetség területén államról-államra, városról-városra járva, tehát rengeteg sokat utazva, a legelőkölőbb családok köreit látogatva, tehát amaz óriási világvárosokban, igen gyakran bérkocsira szorulva kell majd élnem; kinek azt az elvet kell ott képviselnem, hogy az ügy, a melyben járok, támogatásra szorult, de én, aki azért ott fáradozom, uri ember, gróf Tisza Istvánnak egy más valakire alkalmazott szavai szerint distinguished foriegner vagyok, — nekem ott egy év alatt 15—20,000 koronára is szükségem lehet. Ennek a nagy akadálynak elhárításáról is gondoskodtam azonban. Reményem van ahhoz, hogy személyes jóakaróim, barátaim kölcsönképen összeraknak számomra 5000 koronát, amelyből megtehetem eléggé költséges előkészületeimet, kiutazhatom Amerikába, s megélhetek ott egy vagy két hónapig, a mikor az első nagyobb összeget haza küldvén, mondjuk: az 5000 ezer korona tizszeresét, ebből vissza kapják pénzüket a kölesön adók, kiknek neve zárt levélben az egyházkerületi ügyszéknél lesz feltalálható, s ha már szükségem lenne rá, az egyházkerületi elnökség azután szintén az érkező pénzéből minden további megbízás nélkül kiutalványozná részemre az utam további folytatásához szükséges összeget vagy összegeket is.

Fontos kérdés, hogy mily módon kezeljem a nálam begyülemző pénzeket. Erre nézve elfogadok minden kivihető, egyéni önérzetemet nem sértő utasítást, jó tanácsot. Azt elképzelhetetlennek tartom, hogy egyáltalában mégcsak meg se is érintsek semmiféle, az egyetemnek szánt pénzt. Nem mondhatom ott, hogy aki velem beszélvén, adni akar egyetemünk részére valamit, én ahhoz nem nyulhatok, hanem vigye azt, küldje azt a bankba, s az által küldesse el

Debrecenbe. — mert az gyanút is támaszthatna megbízhatóságom ellen, s bizony mondom, sok pénzt is elveszithetnék vele, — de arra már csak személyi biztonságom érdekében is kötelezem magamat, hogy mi-helyt valamivel nagyobb összeg egybegyűlésem, vagy hát esetleg azoknál, kik részemre a meetinget rendezik: a pénzt az illető város bank hivatala útján azonnal hazafogom küldeni, vagy küldetni. Ismétlem azonban, hogy e tekintetben minden utasítást és jó tanácsot elfogadok, amely önértelmet nem sérti.

Hogy az egy évből, — 1905 szeptember havában a lelkész képességi vizsgálatok után indulnék el utamra, — hogy egy évből mennyit töltenék oda, azt egyelőre ép úgy nem tudom megmondani, mint ahogy teljesen képtelen vagyok már itthon a távol földön végzendő munkámról kész programot készíteni.

Bevetem majd magamat az amerikai angol nyelvű nagy társadalom tengervízének mélyeibe, hogy onnan számunkra való drága kincseket hozzak fel. Oda-oda dobom magamat egy-egy hullám játékszeréül, hogy sodorjon az ár más vidékek partjaira, de vigyázzok magamra, hogy sziklához ne vessen vagy másképen el ne nyeljen az a hullám, — mert én haza akarok s Isten segítségével haza is fogok jönni, mert én tanár akarok és én tanár fogok még lenni a debreceni egyetem filozophiai fakultásán. Ha Isten velem, kicsoda ellenem?!

A nagy válság.

— márc. 10.

A mai napon véget érnek a királyi kihallgatások. Helyesebben szólva a meghívott 16 politikai közül az utolsó kettő ma megy a királyhoz. De az még nem bizonyos: nem fog-e ismétlődni, folytatódni a meddő kísérletezés?

A király szándékairól senki se tud semmi bizonyosat. Csak az bizonyos, hogy a válságot — úgy a hogy — legkésőbb április 4-én túl az országgyűlés működése nem szünetelhet.

Az arra irányzott kísérletek, hogy az ellenzéki szövetség felbomoljék vagy legalább meglazuljon, eredménytelenül pattantak vissza. Nem marad tehát egyéb hátra, mint a szövetkezett ellenzék kormányra jutása.

Némely hírek szerint *Darányi Ignác* kapna megbízást átmeneti kormány alakítására.

Más forrásunk azt jelenti, hogy a király újra visszatér *Andrássy Gyulához*, a ki a függetlenségi párt közreműködésével vállalná a kormányalakítást.

A legujabb kombináció pedig az, hogy gróf *Zichy Jánost* szemelte ki a király a kormányelnökségre.

Ennek a tervnek az a titkos rugója, hogy az ellenzéki szövetség ellenségei minden áron azt akarnák az országgal elhitetni, hogy a szövetség szakított a szabadelvű eszmék áramlatával és klerikális irányt követ. Ezt azonban józan elméjű emberrel elhitetni nem lehet. Ha tehát gróf *Zichy János* kapna megbízást kormányalakításra, ez az akna nem robbanthatná fel az ellenzéki szövetséget, de nem is lehetne ilyen módon a nemzeti közvéleményt a szövetség ellen hangolni.

Bécsi forrásunk egyébaránt tegnap ismét arra figyelmeztet, hogy a végleges megoldás munkája mégis báró *Bánffy Dezsőre* vár és a sok tapogatózás vége az lesz, hogy *Bánffy* kerül a kormány élére.

A kihallgatások.

Tegnap délelőtt 11 órakor *Rakovszky István* jelent meg a királynál. A kihallgatáson főképp a szövetkezett ellenzék katonai programjáról volt szó. *Rakovszky* kifejtette, hogy az ellenzék kívánsága törvényen alapul és a hadsereg harc-képességét a nemzeti kívánalmak teljesítése nemhogy esonkítaná, hanem ellenkezőleg fokozná.

Rakovszky egyébaránt már előzetesen érintkezésbe lépett befolyásos bécsi politikai és katonai körökkel és mindent elkövetett, hogy a szövetkezett ellenzék katonai programjának jogosságát, általános előnyeit és különösen a dinasztia javára szolgáló becsét bebizonyítsa. Férfias nyíltsággal tárta fel a helyzetet és kimutatta, hogy az ellentállás Bécs részéről célhoz nem vezethet, mert a magyar álláspont törvényes és alkotmányos, ezzel szemben a merev tagadás nem használnál. Bécs vagy enged vagy — erőszakhoz kénytelen nyulni.

D. u. félkettőkor gróf *Zichy János* kihallgatása következett.

A kihallgatás után *Zichy János* kijelentette, hogy a válság esetleg még hosszabb ideig eltarthat; de remélhető, hogy koalíciós kormány megalakulásával megoldható lesz.

Gróf *Zichy János* a király előtt tett fejtegetései során kijelentette, hogy ő a kiegyezés álláspontján van. Szerinte a kiegyezés kereteit nem tágitani, hanem azokat nemzeti tartalommal megtölteni: ez a feladat. A hadsereg nézve mindaz, ami az 1867 szelleméből folyik és a hadsereg konformitását nem alterálja, teljes mértékben megvalósítandó. Az önálló gazdasági berendezkedés szerinte, bár nemzeti szempontból örömmel üdvözlendő, tökeszegény ország lévén, nem ajánlható.

A válság megoldásánál minden politikusnak számolnia kell nemcsak Magyarországgal, de Ausztria érdekeivel is. A kibontakozásra az adott viszonyok közt koalíciós kormány megvalósítását tartja legalkalmasabbnak.

Zichy János végül kijelentette, hogy az ő benyomása szerint a királyra igen jó hatást tettek a mostani kihallgatások és hogy a királyt minden más momentum háttérbe szorításával egyedül a gondjaira bizott országok boldogságának, nagyságának gondolata dominálja.

A szabadelvű párt.

A tegnapi jegyzőválasztás eredménye a szabadelvűpártot mélyen lehangolta. Feltűnt, hogy a párt már csak 121 szavazatot tudott összehozni. A vérmesebbek azt hangoztatták, hogy az ellenzék eljárása után a szabadelvű párt tagjai lépjenek ki minden bizottságból.

Másrészt erősen tartotta magát az a hír, hogy többen kilépnek a pártból és párton kívül ugyan, de az ellenzék támogatni, hogy a kibontakozást megkönnyítsék.

Az utolsó napokban az a felfogás uralkodott, hogy a szabadelvű párt nem mellőzhető. Tegnap azonban az a nézet került előtérbe, hogy a válság megoldását már most a király siettetni fogja és a koalíciós kormány a szabadelvű párt teljes mellőzésével alakul meg.

Érdekes közigazgatási jelentés.

Pestmegyei indítványok.

— márc. 10.

Pestvármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt ülést tartott. Ezen az ülésen *Fazekas Ágoston* főjegyző jelentést terjesztett elő, a melyben *Pestvármegye* közigazgatási bizottsága az egész ország figyelmére méltó indítványokat vetett föl.

A jelentés elsőben felhívja a kormány figyelmét a fővárost környező községek idegen ajkuságára. Ez szégyene a fővárosnak; de a célt, a megmagyarosítást csakis az iskolák államosításával lehetne elérni. Ohajtáná a közigazgatási bizottság, hogy e téren a kormány minél erélyesebben járjon el és az összes iskolák államosítását tűzze napirendre.

Kiterjeszkedik a jelentés a közbiztosági állapotokra; azután kívánja a községi törvénynek olyan irányú módosítását, hogy az állami adó kivetést vegyék ki egészen az önkormányzati hatóságok hatásköréből és bizzák teljesen állami közökekre.

— Kéri a jelentés továbbá az adóügy és a kereseti-adóról szóló törvény revízióját, és különösen az adótörvény reformjánál az egynegyed utbéri teleknek teljes adómentességét, illetőleg az örökösödési illeték alól való fölmentését. E helyett inkább az ingóvagyonnak illeték alól való elvonását kellene szigorubban megakadályozni.

Kéri a jelentés a gyülekezési-jog szabályozását, a sajtó kinövéseinek megrendszabályozását, különösen azzal, hogy az utcai elárusítási engedélyt megszüntessék és hogy nemcsak a politikai, hanem a társadalmi lapok is kötelesek legyenek kauciót letenni.

Kéri a fölterjesztés a kötelező állami tűz és jégkár-biztosítási törvény életbeléptetését; továbbá törvény meghozatalát kéri a házalások és a kőborcigányok állandó helyhez kötése tárgyában.

Egyház és iskola.

Kolozsvári Kossuth-ünnep. Az e hó 19-én megtartandó kolozsvári országos diákkongresszus, és Kossuth ünnepély, melyen a szövetkezett ellenzéki képviselők közül többen részt vesznek, a debreceni jog és theológiai akadémia diáksága is képviselteti magát. A Magyar Irodalmi Önképző Társulat és Jogász Segítő egyesület kiküldöttei *H. Kis Pál*, *Frankó János* és *Göbel Károly* 2-od éves joghallgatók lesznek. A Hittanszaki Önképző Társulatot és a theológus ifjúságot pedig *Kövérvár Arpád* szénior, *Létay Pál* Menyhért és *Benkeő Victor* 3 ad éves theológusok fogják képviselni.

A tiszántuli ev. ref. egyházkerület egyházi értekezletének választmánya a tavaszi egyházi értekezletének választmánya a tavaszi egyházkerületi gyűlés alkalmából, május hó 24-én délután 4 órakor a kollégium dísztermében gyűlést tart.

A mukdeni csata.

Kétségtelen, hogy a mukdeni csata végeredményében az oroszok nagy veszteségével fog végződni. Kuropatkin készületlenül találta a fürge japánok támadása és így nincs kizárva, hogy halálos csapást mérnek ellenfeleikre.

Minden jel arra mutat és az éjszaka érkezett táviratok is igazolják, hogy a japánok zseniális terve az, hogy az oroszokat bekerítsék és teljesen elvágják előlük a visszavonulás útját. Még elképzelni is nagy Kuropatkin pár százezer emberével japán fogságban! Pedig az nagyon könnyen megeshetik, ha csak nem ismétlődik a liojangi eset, amikor a japán sereg gyöngye volt az oroszok föltartóztatására. Londoni hírek szerint Kuropatkin már meg is kezdte a visszavonulást és most már csakis azért harcol, hogy ez sikerüljön: A japán győzelemről szóló távirataink a következők:

Tokió március 9. Oyama tábornok jelenti, hogy a japánok az oroszokat az egész vonalon visszavonulásra kényszerítik. Az oroszok sietnek észak felé, a japánok üldözik őket. Oyama jelentése leirhatatlan örömet kelt Tokióban.

Tokió, március 9. Kuropatkin veresége nyilvánvaló. Az ütközet a legvéresebb volt az egész háború folyamán.

London, március 9. A Times jelenti Pétervárról 8-áról: Az oroszok a csata első tíz napján hivatalos számlálás szerint 33.000 embert vesztek. Ezek között van 830 tiszt.

London, március 9. A Times jelenti Pétervárról tegnapi: Carszkoje-Szelóba ma délután komoly hírek érkeztek. Kuropatkin jelenti, hogy a japánok nagy haderői Mukdentől északnyugatra vannak és kényszerítik, hogy rögtön vonuljon vissza.

Páris, március 9. Az Echo de Paris haretéri tudósítója jelenti: A japánok kényszerítették Kuropatkin, hogy a centrumon és jobbszáron sietve kiürítse Mukdent és sietve vonuljon vissza Tienlin felé. A helyzet rendkívül válságos, mert a japánok Mukdentől északra hata mukba ejtik a vasutat és az orosz hadsereg visszavonulási útját elvágni igyekeznek. Csak a japánok ellankadása esetén remélhetik, hogy esetleg visszavonulhatnak.

Tokio, márc. 9. Minden jel arra mutat, hogy az orosz hadsereg teljesen felbomlott. Az oroszok menekülnek a japánok elől, akik Mukdentől északra a vasut összeköttetés minden vonalát elvágják.

NAPI HIREK.

— **Városi rendkívüli közgyűlés.** E hó 11-én szombaton délután 3 órakor rendkívüli közgyűlés lesz, a városháza nagytermében, Domahidy Elemér elnökle alatt. A közgyűlésen a városi tanács bemutatja a nagy költségre vonatkozó belügyminiszteri jóváhagyást, a kölcsönkötvényeket és a törlesztési tervezetet.

— **A máv. villamos világítása.** Megírtuk, hogy Debrecen város tanácsa elhatározta a villamos telep felépítését és költség-előirányzatában lényeges tételként szerepel a máv. debreceni pályatestének világítási szükséglete. Minthogy a kereskedelmi miniszter sürgeti a debreceni üzletvezetőséget

a villamos világítás létesítéséért, tegnap délelőtt Liptovszky főellenőr megjelent Kovács József polgármesternél tájékozódást szerezni, az ügy állásáról. A polgármester megnyugtatta a vasut kiküldöttét, hogy a telep építését még ez év őszén megkezdik.

— **Leégett fűszerkereskedés.** Az elmúlt éjszaka pontban éjfélkor kigyulladt Friedmann Lipót Hatvan utca 35 szám alatt levő fűszer és liszt üzlete és alig egy óra leforgása alatt teljesen elhamvadt a lángokban.

A Hatvan-utca 35 számú ház hátsó keresztpületében volt Friedmann Lipótnak a fűszer és liszt raktára, mely az egész keresztpületet elfoglalta. A raktárban különböző fűszer, gyarmatáru, liszt és egyéb dolgok voltak felhalmozva, mintegy 30.000 korona értékben. Este 8 órakor a tulajdonos bezárta a raktárt, a kulcsot magához véve bevonult lakásába, a hol nemsokkal ezután nyugalmra tért. Éjfél tájt hatalmas lángoszlopok csaptak föl a rozzant cserép fedés háztetőn, s mire észrevették a tüzet, az egész raktár az épülettel együtt lángban állt. A tüzoltóság Morvay segédtsízt vezetése alatt a lehető leggyorsabban megjelent a helyszínen. Az égő raktárt és épületet azonban menteni nem lehetett, így egész erejét a tűz továbbterjedésének megállítására fordította. — Nagy bajt okozott ismét a vízhiány, úgy, hogy kinos percekig kellett várni egy-egy lajt vizre. — Egy órai szakadatlan munka után végre sikerült a tüzet lokalizálni. Friedmann kára meghaladja a 30.000 koronát, melyet a Phönix biztosító társaság megtérít, ahol az üzlet biztosítva volt.

— **Teljes tanácsülés** lesz e hó 11-én szombaton délelőtt a városházán, melyen a délutáni közgyűlést készítik elő.

— **A választók névjegyzéke** kiigazítására hivatott összeíró küldöttség e hó 22, 23 és 24-én ülést tart a városháza nagytermében, ahol a választó közönség rendelkezésére áll.

— **Az egyetemi ifjuság Isaszegen.** A budapesti katolikus egyetemi hallgatók Szent Imre köre a márciusi nagy napoleon emléket, tekintettel a közelmúlt nagyjelentőségű eseményeire és az általános országos foglyazatra, az idén sokkal inpozánsabb módon fogja megünnepelni, mint eddig. Vasárnap, 12-én, délután kizarándokol Isaszegre a honvédsírokhöz és megkoszoruzza az ottani honvédelemket. Az érdeklődés az egész egyetemi ifjuság körében igen nagy. A részvételre jelelkezni lehet a kör Üllőut 22 szám alatti helyiségében. Március 14-én a Kör helyiségében rendeznek ünnepet, melyen az ünnepi beszédet örvistnyei Henc Károly dr. országgyűlési képviselő tartja.

— **A néppárti szentháromság.** Egy elmés olvasónk a következő megfigyelést küldi be nekünk: Nem tűnt fel Önöknek, hogy a királyi kihallgatások során legjobban kedveztek a néppártnak? A mindössze huszonkét tagot számláló pártból három embert idéztek a király elé, tehát aránytalanul sokat; de a kedvezés nemcsak abban van, hogy ily nagy számban járulhattak a néppártiak a király elé, hanem abban is, hogy a pártnak egész szentháromságát hallgatták meg: Zichy Nándort, az apát, Zichy Jánost, a fiút és Rakovszky Istvánt, a szent lelket.

— **Debreceniek Abbáziában.** Ismeretes, hogy az abbáziai vendégek nyolevan százaléka magyar. Így tél végén Fiumén át csak úgy özönlik a magyarság az osztrák tengeri fürdőbe, ahol bátran becsukhatnának mindent, ha egyszer a magyar közönség véletlenül más felé venné az útját. Természetes, hogy Abbáziában azért a magyar vendégekre még sincsenek figyelemmel. Ami nem német, az horvát és olasz. Abbáziában

egyébaránt, mint nekünk írják, most jó idő jár, szép sugaras napokat élveznek az ott üdülő debreceniek is, köztük Kaszanyitzky Endre, Berger Henrikné, Berger Vilmosné, dr. Hegedüs Jenő, a Randel-család és mások. A hőmérséklet 12—14 celzius. Pár napig esett az eső s fujt a szirokkó, de most kellemes enyhe az idő.

— **Az Esterháziak gyásza.** Gróf Esterházy Ferenc, a tatai gróf, a választáskor erősen meghült és megbetegedett. Egésze helyreállítására utóbb feleségével a Rivierára utazott. A míg a beteg gróf Nizzában keresett gyógyulást, a tatai kastélyban hat éves fiaeskája vörhenyben megbetegedett s pár napi szenvedés után meghalt. Most a fiatalabbik kis Esterházy gróf fekszik súlyos beteg a tatai várkastélyban. Ő is megkapta a veszedelmes ragadós betegséget.

— **Meghívó.** A függetlenségi kör évi rendes közgyűlését e hó 12-én, vasárnap d. u. 3 órakor tartja a kör Csapó-utcai helyiségében, melyre a tagokat ez uton is meghívjuk. Tárgyak: 1. Titkári jelentés. 2. Számvizsgálók jelentése. 3. Könyvtárnoki jelentés. 4. Kőgazda választás. 5. Indítványok. Debrecen 1905. március 8. Az elnökség.

— **A nőipariskola felügyelőbizottságának gyűlése.** A nőipariskola felügyelőbizottságának mult vasárnapról elhalasztott gyűlése f. hó 11-én, szombaton d. u. 4 órakor tartatik meg az intézet helyiségében a közölt tárgysorozattal. E gyűlésre már külön meghívót nem boesát ki, hanem ezuton hívja meg a tisztelt tagokat az elnökség.

— **Ülések a városházán.** E hó 10-én délután 3 órakor a városi szervező bizottság Domahidy Elemér főispán elnökle alatt ülést tart. — E hó 13-án délután 3 órakor pedig, a jog és pénzügyi bizottság ülése lesz, Bészler Károly árvaszéki elnök vezetése alatt.

— **A mexikói állandó kiállítás.** Mexikóban állandó ipari kiállítás létesült. A kiállítás programját a következőkben ismeretjük:

Minden kiállító vámmentesen hozhatja be a kiállított tárgyakat; ha ezek azonban eladatnak, akkor a vám utólagosan megfizetendő.

Mexikót két vasuti vonal köti össze az Egyesült-Államokkal.

A kiállítók a következő számottevő kedvezményekben részesülnek: A vevő közvetlen összeköttetésbe lép az eladóval, megvizsgálhatja és tanulmányozhatja a szakmájába tartozó árukat, mielőtt megrendelést tenné. Ugya kiállító (eladó), mint a vevő, a kiállítás vezetőségétől díjtalanul szerezhet be információkat. A kiállító megtakarítja azon tetemes költségeket, melyek akkor merülnek fel, ha Mexikóban külön utazót, vagy képviselőt tartana.

A kiállítók felvilágosítást nyernek szállítási, vámkezelési ügyekben továbbá a helyi kereskedelmi viszonyokra és tőkebefektetési viszonyokra, alkalmakra nézve.

A kiállítás vezetősége foglalkozik katalógusok és árjegyzékek szerkesztésével is, a melyekért csak a felmerült önköltségeket számítja fel.

Az állandó kiállítás azért is kedvező a kiállítóknak nézve, mert a tárgyak egész éven át megtekinthetők.

Minden jóhírű magáncég, vagy társaság helyet nyerhet a kiállítás épületében ha álveti magát a kiállítási rendnek.

A kiállítók a részükre átengedett területet tetszésük szerint alakíthatják át.

A bérelt területen nemcsak a kiállított tárgyak helyezhetők el, hanem az irodahe-lyiségnek is használható. A kiállító információt nyer a kiállítás vezetőségétől azokról a kereskedőkről, akikkel összeköttetésbe lépni óhajt.

Robbanó vagy könnyen gyulható anyagok ki nem állíthatók.

A térdij a különféle részekben a következőképpen van megállapítva:

2 m évenként	fr. 1000
1.875 " " " " " " " "	950
2.75 " " " " " " " "	1375
1.5 " " " " " " " "	750

Sarok helyekért 20-al több fizetendő. Olyan kiállítók, kik több mint egy helyet bérelnek, 25-45 százalékos kedvezményben részesülnek.

Bővebb felvilágosításokat nyújt a Compañia Mexicana de Exposicion Permanente S. A. E. Hegewisch, Call del Espiritu Santo 425, departamento num. 13. Mexiko (96.)

Hat udvari hintó. Tegnap éjjel Bécsből három vagon udvari szállítmány érkezett a déli vasuton Budapestre néhány udvari eseléddel. Hire futott a dolognak és pedig abban a formában, hogy a király Budapestre jön s a most érkezett holmi a felség közeli jövetelének hírnöke. Tegnap reggel kinyitották a vasuti teherkocsikat: három pár ló, hat hintó és a megfelelő számszám volt bennök. A budai várkapitányságnál következőképp magyarították meg az udvari szállítmány célját:

A király ezeket a hintókat és lovakat reprezentálásra küldte Apponyi Lajos gróf udvarnagynak. A gróf palotájában kocsiszínekbe helyezik el őket s csak akkor használják, ha az udvar budapesten tartózkodik. Ez a küldemény semmi összefüggésben sincs a felsége Budapestre jövetelével s csak véletlenség, hogy most érkezett a fővárosba.

Szergiusz nagyherceg gyilkosa. A Prágában megjelenő Narodni Listy azt a majdnem hihetetlen hírt közli Pétervárról kapott tudósítás nyomán, hogy Szergiusz nagyherceg gyilkosának személyazonosságát már megállapították. A gyilkos — e hír szerint — Obelenszky herceg és így érthetővé válik, hogy a nagyherceg özvegye a gyilkost börtönében meglátogatta.

Hány óvó és tanköteles van Debrecenben. Az óvó és tankötelesek összeírását befejezték és összeállították a statisztikát. A kimutatás szerint az óvó és tankötelesek száma Debrecenben 18,901. — Ezekből iskolába, ovodába jár 14,708, nem jár sem iskolába, sem ovodába 3806. A 3-5 éves gyermekek száma Debrecenben 1995 fiú, 2024 leány. Ezek még sem ovoda, sem pedig tankötelesek, úgy, hogy a tulajdonképeni ovoda és tankötelesek, a 6-11 évesek közül 994 fiú és 554 leány, összesen 1548 gyermek nem jár az iskolába.

Az O. M. K. E. a hírlapíróknak. Emlegettük, hogy az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés debreceni Hajdumegyeyi kerületi egyletének egyik érdemes és nemcsak gondolkodásu munkása felajánlotta az öt megillető tiszteletdíjat egy, az Omke előtt kedves erkölcsi célra. Az Omke pedig a vidéki sajtónak az egyesülés iránt tanúsított figyelmes jóindulatát, az egylet közleményei terjesztésében és népszerűsítésében való szíves készségét kívánta azzal honorálni, hogy a rendelkezésére álló összeget: 100 koronát a vidéki hírlapírók segély-alapjára adta.

Fényes hangverseny. Márkus Lili fővárosi zongoréművész nő hangversenye e hónap 19-én vasárnap este 8 órakor lesz a zenede disztermében. A hangverseny műsorát pár nap múlva állítják össze, addig is felhívjuk a közönség szíves figyelmét e ritka műélvezetet nyújtó hangversenyre, melyre jegyek előjegyezhetők Csáthy Ferenc könyvkereskedésében.

A joghallgatók f. hó 6-án rendezett táncestélyre felülfizetett méltóságos gróf. Zedwitz Alfréd cs. és kir. kamarás, a 7. cs. és kir. huszárezred parancsnoka 20 koronát, melyet ezennel köszönettel nyugtáz a rendezőség.

Tömeges magszállítás az államnak. Makfalvay Géza földmívelésügyi államtitkár, Sierbán János kir. jószágigazgató kíséretében e napokban meglátogatta Mauthner Odön cs. és kir. udvari magkereskedé-

sének Budapest, Rottenbiller-u. 33. sz. alatt levő központi telepét és az állam részére nagyobb megrendelést tett lóhere és lucerna magból. Ez alkalommal nagy érdeklődéssel megtekintette az egész telepet, hol most a tavasz idején 140 főből álló személyzet bonyolítja le a mag szétküldésének nagy munkáját.

Ismételt nagy betörés M.-Szigeten. A máramaroszigeti takarékos és hitelbanknál f. hó 1-én éjjel betörték és az egyik pénzszekrénynek angol számszámokkal történt megfúrása után 5000 korona készpénzt és egyrészt értékpapírokat vittek el. — Az intézet betörés ellen az Első Magyar Általános biztosító társaságnál volt biztosítva.

Jótekingy adományok. A siketnémák részére a következő adományokat vettem s nyugtázom köszönettel: Roessemann és Kühnemann Budapest 6 korona, Felsőgagy község 2 korona, Nádudvari Hitelszövetkezet 5 korona, Polgári Takarékos és Segélyszövetkezet 50 korona, Debreceni Kölesönös Segélyző egylet 100 korona. Némethi N. kertész 5 korona, özv. Guttmann Jakabné Nagybecskerek 2 korona, Derecske község 24 korona 28 fillér, Erdőd község 40 korona, Domahidy Elemér főispán 40 korona. Füleky Pál egyesületi pénztáros.

Pupos citerás tolvaja. Ki ne ismerne a kis pupos citerás Szalai Kálmánt, aki éjjelenként a külsősori vendéglőket és kávéházakat sorra járja citerájával hóna alatt. A jókedvű mulatozó vendégektől egy-egy nótá elcincogásáért kapott garasokból tengeti életét a szegény nyomorék. Azoknak durva tréfáit nyugodtan tűri el és gunyos megjegyzéseiket mosolylyal fogadja. Szánalmas kis alak, az ember el sem képzelné, hogy akad ép egészséges ember, aki egy ily nyomorult koldust is meglopjon. Pedig akadt olyan gazember, aki megirigyelte a kis pupos koldus kenyérkeresetét Wechsler Vilmos facér pincér személyében, aki a szegény pupos citerást a kenyérkereső szármától, a citerájától fosztotta meg. Ugy történt az eset, hogy e hó 7-én éjjel a kis citerást nagyon leittatták valamelyik kormában és berugott állapotban tévedt be a vasúthoz címzett vendéglőbe, ott nagy mulató társaság volt együtt, kiknek körében azután annyira berugott, hogy mozdulni sem tudott. A magával teljesen tehetetlen fiút a vendéglőben levő Wechsler pártfogásába vette, gyöngéd becézgetéssel a karjára emelte és végig hureolta több kisebb-nagyobb kávéházon. Végre pedig mikor ezt megunt a Magyar Király kávéház előtt lefektette az utca kövezetére és 100 korona értékű citeráját magához véve ott hagyta a nyomorék citerást tehetetlenül az utca kövezetén. A citerán hamarosan tul adott és az árát ellumpolta. Hogy gaztettét elpálástolja haját lenyíratta, szakállát és bajuszát leborotváltatta. Ez a tette gyanusnak tűnt fel azok előtt, akik régebb idő óta ismerik és mivel ugys gyanakodtak reá, besúgták a citerásnak a dolgot, aki tegnap este nagy keserűséggel panaszkodta be a rendőrségnél a tolvaj pincért, kit most a rendőrség keres.

Lopás a fürdőn. Még a múlt év nyarán történt, hogy egy debreceni urinót Norderney tengeri fürdőn megloptak. — A drezdai rendőrség tegnap értesítette a debreceni rendőrséget, hogy a tolvaj kézrekerült és megtalálták nála a nagyértékű lopott tárgyakat is, de a károsult uri asszony nevét nem tudják. Drezdából azzal keresték meg a rendőrséget, hogy puhatolja ki a tárgyak tulajdonosának kiletét. Ezuton hívjuk fel mi is azt a károsult uriaszonyt, aki a múlt évben Norderneyben nyaralt, hogy jelentkezze a rendőrség bünygyi osztályánál.

Fontos Amerikába utazóknak! A magyar kormány az Amerikába való utazást most már Brémán át is megengedte. Fiumén át Amerikába szóló utlevelek most már Brémán át is érvényesek, ha az

illető utas egy Bremennek szóló hajójegy birtokában van.

Aki Brémán át akar utazni, annak okvetlen kell otthonról 20 koronát előre Bremenre előlegnek beküldenie, mire rögtön megküldetik a hajójegy.

Jóegészségű és munkaképes munkások, akik az amerikai rendeltetési helyig szóló vasuti jegyet kifizették és azonkívül még 50 koronát készpénzben felmutatni tudnak, Amerikában bebocsátást nyernek. Akinek barátjai vannak Amerikában, hozza magával azok cimeit.

Szembetegek vagy egyéb testi fogyatkozásban szenvedők, 50 évnél idősebb személyek vagy olyanok, akik valamely Amerikában levő gyárral szerződést kötöttek, mely szerint ott bizonyos meghatározott bérért dolgoznak, Amerikából visszautasítatnak.

Ratiborban valamint Bremenben minden kivándorló megvizsgáltatik, mindenki tehát, a ki Bremenben hajóra felszáll, előreláthatólag Amerikában bebocsátást nyer.

LETZTER JOZSEF fényképészeti-festészeti és fényképnagyítási műterme Piacutca 44. dr. Ujfaluassy-ház. Állandó fényképkészítés a műterem kapubejárataánál levő kávéházban

Az Arany Bika kávéházban minden este előadások

Az összeesküvők.

Egy titkos rendőr (a kollegájához): Azt hiszem megcsipjük. Ebben a házban kell laknia.

A másik titkos rendőr: Meglehet. De hát csakugyan olyan veszedelmes ember?

Az első: Nagyon veszedelmes, egészen bizonyos, hogy összeesküdött az állami intézményeink ellen.

A másik: Ó! Ó!

Az első: A rendőrség gyanakszik rá s nekünk bizonyítékokat kell szereznünk.

A másik: Talán legjobb lesz, ha a házmeztérnél tudakozódunk.

Az első: Nem rossz ötlet. Menjünk!

(Bemennek a házba, s kopogtatnak a házmeztér ajtaján.)

A házmeztér: Mi tetszik?

Az első titkos rendőr: Darabos urat keresünk.

A házmeztér: Nem lakik itt.

Az első (csodálkozva): Ugyan, ugyan.

A házmeztér: Igen, ugy van!

Az első: Nem lakik itt egy körülbelül ötvenéves, nagy, magas ur, aki a Ferenc József rend lovagkeresztjét viseli?

A házmeztér (bizalmatlanul): Mit tudom én!

Az első (halkan a másikhoz): Megesiptük! (Fenhangan, henegeve): Itthon van?

A házmeztér: Nem tudom, kiről beszél.

Az első: Hiába igyekezik kitérni a kérdéseim elől, asszonyom. Titkos rendőr vagyok s bizonyosan tudom, hogy lakik itt egy ur, aki összeesküdött az osztrák szellem ellen. Mi a neve s hányadik emeleten lakik?

A házmeztér (megkönnyebbülve): Jé! azt hittem, hogy az urak hitelezők... Mért nem mondják mindjárt, hogy miért jöttek? Persze, hogy lakik itt a házban egy összeesküvő is! Hiszen ezt már mindenki tudja, csak önök nem... (Nevet): Tehát az összeesküvőt keresik?

Az első titkos rendőr: Igen.

A házmeztér: Második emelet, jobbra, harmadik ajtó.

TAVIRATOK.

Az orosz forrongás.
Gapon újabb proklamációja.

Páris, március 9.

A Matin Genfből állítólag közvetlen forrásból azt a tudósítást kapja ottani tudósítójától, hogy sikerült neki Gapon lelkesnek egy újabb proklamációját megkapni, a melyet az orosz parasztsághoz intézett, de még nem bocsátott közre. Ez a tudósító meg van győződve arról, hogy új forradalmi események vannak készülöben Oroszországban, amelyek igen rövid idő alatt következhetnek be.

Gapon újabb proklamációjának az a hivatása, hogy az eseményeket előkészítse. A forradalmi bizottság sok százezer példányban nyomtatja ki Gapon felhívását, s a nyomtatványokat különböző utakon és módon fogják a határon átesempészni. A proklamáció többek közt ezeket tartalmazza:

Hozzátok, kis városok és helységek parasztjaihoz és lakóihoz fordulok: hozzátok, elnyomottakhoz, kizsákmányoltakhoz, jogfosztottakhoz, akik a nyomoknak és inszégnek kivagytok szolgáltatva. — Valamennyieteket fölhivlak, hogy legyetek bírák. Itélj, orosz nép. Akárhogy bíraskodol, itélj a fölött, a mit én mondok!

E bevezetés után behatóan ismerteti Gapon a január 22-iki pétervári eseményeket, amelyet hallatlan véteknek és bűnnek minősít. A katonákat, akik a néptömeg közé lőttek, Kainoknak nevezi. A továbbiakban Gapon felhívja a parasztokat újoncokat és tartalékosokat, hogy tagadják meg a kelet-ázsiai háborúba vonatkozó szolgálatot, hogy minden képzeltet módon harcoljanak a kormány és a cárizmus ellen s tegyék lehetővé a demokratikus regimé inaugurálását. Ami a kormány tagjait, a hivatalnokokat és a pópákat illeti, ezeket meg kell gyilkolni, hogy a Pétervárot, és a vidéken agyonvert munkásokat megbosszulják.

Alljunk bosszút testvéreinken — ugymond tovább — áldozzuk föl magunkat önmagunkért, rokonainkért, népünkért. Ha ezt tesszük, nagy, világtörténelmi tettet követünk el. Eljen a fegyveres fölkelés, hogy a nép a szabadságot és jogot kivívhasssa! Eljen a szabadság mindeneknek! Egész Oroszország minden nemzetiség részesüljön a szabadságban! Eljen a munkálkodó nép által választott alkotmányhozó gyűlés!

Az orosz-bolgár szerződés.

Pétervár, márc. 9. A Wolf ügynökség jelentése. Tegnap itt aláírták az orosz-bolgár kereskedelmi szerződést.

Budapesti gabonátörzsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, március 9.

Buza kínálat és vételkedv mérsékelt. Lanyha irányzat mellett 15,000 métermáza került forgalomba 10—15 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonaművek közül rozs 10 fillérrel olcsóbb, tengeri 5 fillérrel olcsóbb, a többi változatlan. Idő: változó.

Buza áprilisra	19.66—63.
" májusra	19.54—56.
" októberre	17.26—28.
Rozs áprilisra	15.60—62.
" októberre	13.82—84.
Zab áprilisra	14.56—58.
" októberre	12.20—22.
Tengeri májusra	15.18—20.
" júliusra	15.20—22.
Répe májusra	23.40—60.

Törvénykezés.

§ **Lövöldöző kocsis.** Szándékos emberölés büntetvével vádolva ült a vádlottak padján a tegnapi esküdtzéki főtárgyaláson Oláh Sándor hajdunánási kocsis, aki a múlt év október 1-én meglötte Oláh István és Oláh László hajdunánási legényeket, úgy hogy az egyik behalt sérüléseibe. — Az eset úgy történt, hogy Hódos Antal és Dombi Miklós Oláh Gábor egyik birtoka melletti szomszéd birtokosok Oláh Gábor földjén keresztül jártak, emiatt állandó volt közöttük a civakodás. A fent említett napon Oláh Sándor Hódos kocsis, keresztül gázolt gazdája lovával Oláhék vetésén. Mikor este visszament ismét az előbbi uton vezette át a lovat, megakarták fogni és az okozott károk fejében zálogot akartak tőle venni. A kocsis azonban felugrott a lóra és elnyargalt. Rövid idő múlva azonban puskával kezében visszavált és a pirtokokon dolgozó két Oláh fiúnak kötekedve kiáltotta oda:

— Engem akartok megzabolni! Nesztek zálog! s a következő pillanatban reájuk

sütötte a puskát, mely nagyszemű söréttel volt megtöltve. A lövés Oláh István mellén, arcán és szemén Oláh Lászlót pedig mellkason találta. Az egyik Oláh fiu, rövid idő alatt behalt a sebébe, míg a másik hónapokig nyomta az ágyat. A gyilkos kocsis még a tett elkövetésének éjjelén elfogta a csendőrség. Miután ügyében a vizsgálatot befejezték tegnap kezdték meg a főtárgyalást.

Az esküdtzék elnöke dr. Oláh Miklós szavazó bírák pedig Tatay Ferenc és Balogh Zsigmond törvényszéki bírák voltak. Dr. Galánffy János kir. ügyész vádjával szemben a védelmet dr. Balázs Bertalan ügyvéd képviselte. A vádlott a tárgyalás során felolvasott vádiratban foglalt cselekményt beismerte, de azzal védekezett, hogy a fegyvert azért használta, mert a két Oláh fiu leste őt és megakarták verni. — Oláh László sértett tagadja, hogy a kocsis bántani akarták volna, csak a lovat akarták megfogni, mikor másodszer is legázolta a vetésüket. Kihallgatták még Hódos Antalt, Dombi Miklóst, a meggyilkolt apját és feleségét. Miután több tanu vár kihallgatásra, a tárgyalást ma folytatják. Meghallgatják az orvos és a fegyverszakértők véleményét is. A perbeszédre és az ítélethozatalra csak délután kerül a sor.

Nyilttér.

Szülők szives figyelmébe!

Nagy gondot okozott eddig, ha valami különleges szép és jó füeska, vagy leányruhát akartak vásárolni, mivel az sehol sem volt kapható. Most a tavaszi idényre már mesés kivitelű ruhácskák érkeztek leányoknak, ugyszintén fiúknak csakis 1-től 10 éves nagyságig; melyeknek szives megtekintésére a szülők figyelmét felhívom.

Tisztelettel

„PÁRISI DIVAT ÁRUHÁZ“

Rózsa Ignác

a főposta mellett.

Minden darabon a legszigorubb szabott ár van feltüntetve.

Gyümölcsfa eladás

A Debreceni szőlő- és bortermezőszövetkezet faiskolájából, minden szerdán és szombaton, a Hatvan-utca végén tartandó élőfávásárban nagyobb mennyiségű igen szép nemes oltványok adtnak el, és pedig:

I. Alma fajok.

Kasszeli Ránett, Finom arany Ránett, Ananas Ránett, Orleansi Ránett, Őszipiros Calvil, Őszi szürke, Rózsa alma, Piros bibor, Arany parmen, Nemes masánszki, Sándor ezár, Czélia, Piros pogácsa, Bőralma, Nyest alma,

II. Körte fajok.

Horvát igazgató, Volapka kedvence, Takaré-körte, Füge-körte, Őszi-vajonc, Hardepon-vajonc a fajok azonosságáért teljes felelőség vállalatik.

Megrendelések csakis

a Simonffy-utca 2 szám alatt irodánkban fogadtatnak el.

* E rovatban közöltékért nem vállal felelőséget a Szerk.

M. Á. Vasutak menetrendje

1904. október hó 1-től.

Debrecenből indul:

Budapest felé (vegyesvonat) —	d. e.	9	30	
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	3	16	
Budapest felé (gyorsvonat) —	regg.	4	57	
Budapest—Nagyvárad felé —	d. u.	8	07	
Budapest—Nagyvárad felé —	este	12	31	
P.-Ladány—Nagyv. mind. kedd —	d. e.	10	12	
Csak P.-Ladányig — — — —	este	11	10	
Csak P.-Ladányig motor menet —	regg.	8	08	
Szatmár—M.-Sziget felé — —	d. u.	5	56	
Csak Szatmár (gyorsvonat) —	d. u.	3	51	
Csak Szatmár teher v. sz. sz. —	este	6	56	
Szatmár—M.-Sziget felé — —	éjjel	7	59	
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.) —	d. u.	2	27	
Csak Szatmár — — — —	reggel	12	10	
Miskolc—Kassa felé — — — —	reggel	5	13	
Miskolc—Kassa felé — — — —	este	8	56	
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f. —	d. u.	6	11	
Csak Nyiregyházáig — — — —	d. u.	4	19	
		12	35	
	m. á. vasutól	reggel	5	44
	vásártérről —	reggel	5	09
	m. á. vasutól	reggel	8	16
	vásártérről —	reggel	8	07
H.-Böszörmény	m. á. vasutól	d. e.	11	16
	vásártérről —	d. e.	11	25
B.-Sz.-Mihály	m. á. vasutól	d. u.	4	38
	vásártérről —	d. u.	4	11
	m. á. vasutól	d. u.	12	12
	vásártérről —	d. u.	12	46
	m. á. vasutól	este	6	35
	vásártérről —	reggel	4	36
F.-Abony felé m. á. vasutól —	reggel	4	56	
F.-Abony felé vásártérről —	d. u.	4	06	
O.-Köcs—Polgár felé m. á. v.-tól —	d. u.	4	23	
O.-Köcs—Polgár felé vásártérről —	d. u.	9	35	
Derecske—N.-Léta felé — — — —	d. u.	4	31	
Derecske—N.-Léta felé — — — —	d. u.	4	31	

Budapestre érkezik:

A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v. —	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 07 p.-kor ind. sz. v. —	este	6	40
Az este 10 ó. 31 p.-kor ind. sz. v. —	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor ind. gy. v. —	este	9	35

Bpestől Debrecenbe indul:

A d. u. 12 ó. 06 p.-kor érk. gy. v. —	reggel	7	25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v. —	reggel	9	—
Az este 6 ó. 41 p.-kor érk. gy. v. —	d. u.	2	—
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v. —	este	7	05
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v. —	este	9	15
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)			

Debrecenbe érkezik:

Budapest felől (személyvonat) —	d. u.	2	2	
Budapest—Nagyvárad felől gy. v. —	este	6	41	
Budapest—N.-várad felől — —	éjjel	2	24	
Csak P.-Ladánytól — — — —	d. u.	2	15	
Csak P.-Ladánytól — — — —	reggel	2	15	
Csak Szatmár felől — — — —	reggel	5	40	
Szatmár—M.-Sziget felől — —	d. e.	8	46	
Csak M.-Sziget felől (gyorsvonat) —	d. u.	4	37	
Csak M.-Sziget felől — — — —	este	11	55	
Szatmár felől — — — —	este	3	51	
Csak Szatmár felől — — — —	reggel	10	40	
Kassa—Miskolc felől — — — —	d. e.	6	30	
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs —	este	8	31	
Csak Nyiregyházról — — — —	d. u.	11	50	
Kassa—Miskolc felől — — — —	reggel	7	48	
	vásártérről —	reggel	3	32
	mávasúthoz —	d. e.	7	40
	vásártérről —	este	7	22
B.-Sz.-Mihály	mávasúthoz —	este	11	06
	vásártérről —	este	11	12
H.-Böszörmény	mávasúthoz —	este	6	51
	vásártérről —	d. u.	6	57
	mávasúthoz —	d. u.	9	46
	vásártérről —	d. u.	8	52
	mávasúthoz —	d. u.	1	28
F.-Abony felől vásártérről — —	d. u.	3	34	
F.-Abony felől mávasúthoz — —	d. u.	3	35	
O.-Köcs—Polgár felől vás. térre —	reggel	5	45	
O.-Köcs—Polgár felől máv.-hoz —	reggel	5	44	
Derecske—Nagy-Léta felől — —	reggel	7	15	
Derecske—Nagy-Léta felől — —	d. u.	7	15	

Donogán és Somossy

céghez,

Debrecen, Kistemplombazár.

**Női ruhaszövet,
Blous selyem,
De laine és
Mosó kelme**

ujdonságok

megérkeztek.

A t. gazdaközönségnek!

Van szerencsénk ajánlani elsőrendű államilag ólomzárolt arankamentes löhere és luzerna magot, ugyszintén eredeti queulinpurgi kítettő csiraképeségű repamagvakat és komoesia fűmagot legolcsóbb napi áron.

Kiváló tisztelettel

Holländer Adolf és Fia

Piac-utca 28. szám.

Szőlőlugast

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház melynek fala mellett a legeseke-lyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenki-vül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekesebb dísz, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébrehasználható részek ből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszo természetű), mert nagyobb része ha megő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házuakat az egész szőlőérés idején a legkítettőbb muskalály és más éens szőlőkkel.

A fajok ismertetésére vonatkozó szines fény-nyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja Borfaju szőlőültvények is még nagy mennyiségben kaphatók leszállított áron. Borok családí fog-nyasztásra 50 l. és feljebb olesó árban és ((De-laware)) sima ültetéshez és ebből borminta.

Ermelléki első szőlő ültetvényterep
Nagy-Kágya, Bihar-megye.

Meghívó.

A debreceni kereskedelmi betegsegelyző-egyesület

(elismert betegsegelyző-pénztár).

f. évi március hó 26-án, azaz vasárnap d. u. 3 órakor a Kereskedő-Társulat disztermében tartja

XII-ik rendes közgyűlését.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgató jelentése, valamint a mult évről szóló kereskedelmi betegsegelyző egyesületi és kórházi számadások betérjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése s ennek kapcsán a fölmentés megadása fölött határozat hozatal.
3. Az igazgatóság választása (3 évre) még pedig 8 rendes és 3 póttag a 8 rendes és 3 póttaga a biztosítottak köréből.
4. Felügyelő bizottság választása egy évre (2 rendes és 1 póttag a főnökök, 4 rendes és 2 póttag az alkalmazottak köréből).
5. Békéltető bizottság választása 3 évre (3 rendes és 2 póttag az alkalmazottak köréből).
6. Esetleges indítványok (alap sz. 39. §. szerint a közgyűlés előtt 8 nappal beadandók.)

Debrecen, 1905 március 9.

Kardos László
elnök.

TITKOS

betegségek ellen legjobb szer a

„**TRIAS**“ 31 3—*

2—3 napi befecskendezéssel a folyást utóba-j és fájdalom nélkül felelősség mellett meg-szünteti. A legrégebbi s legelhanyagoltabb folyásban szenvedők is biztos gyógyulást remélhetnek. — Férfiaknak kor. 2.75 nőknek 3 kor. 54 fill. beküldése után bérmentve küldetik. Fecskendők külön 1 korona. — Raktár Budapestén Török József gyógy-szertárában Király utca 12 és a legtöb vidéki gyógyszerárban. — Titoktartás mellett küldi a készítő is Papp gyógyszerára Tisza-szentimrén Főutca 101 szám.

PÁRTOLJUK A MAGYART

s vegyünk csakis Magyarországon.

Legfinomabb kivitelű igen célszerű villanyvilágítású

zseblámpa

csak 3 korona.

Teljes dohányzó készlet

csak 5 koronába

kerül és pedig 1 finom u. tajtékpipa kínai ezüst foglalattal, 1 hozzávaló pipaszár, 1 célszerű dohányzacskó, 1 gyufatartó, 1 tajték szivarszopóka, 1 szivartárcsa, 1 házi pipa szárral együtt, 1 tajték szivarszopóka, 1 szivarvágó, 1 szivar hamutartó, 10 drb. összesen.

4 és fél kiló, körülbelül 50 drb. kü-lönféle illatu finom pipere szappan csak 5 kor.

Egy nagy amerikai gyár tönkremenésén folytán azon hely-zetbe jutottam, hogy az alatt felsorolt 40 darab szabadalmazott amerikai ezüst árukat mélyen leszállított áron potom 6 frt 40 kr-ért szállíthatom bárkinek, és pedig:

- 6 drb amer. szab. ezüst asztali kés valódi angol pengével,
- 6 drb amer. szab. ezüst evővilla egy darabból,
- 6 drb amer. szabad ezüst evőkanál,
- 12 drb amer. szabad. ezüst kávéskanál,
- 1 darab amerikai szabad. ezüst leves merítőkánál,
- 1 darab amerikai szabad. ezüst tejmerítő kanál,
- 6 darab angol „Viktoria“ pohártálca,
- 1 darab remek asztali gyertyatartó.

40 darab összesen csak 6 frt 40 kr.-ért ezen tárgyak ezeltt 40 forintba kerültek.

Az amerikai patent ezüst egy teljesen fehér fém belül is, melyért jótállást vállalok.

Megrendelhetők utánvét mellett.

Neumann József-nél

Budapestén, VIII., Örömvölgy-utca 16.

Konyhakeszlet

5 darab solingeni pengéjű kés és egy darab szeletelő villa csak

4 kor. 50 fillér.

6 darab zománcozott fazék és 6 da-rab lábas különböző nagyságúak csak

5 kor. 90 fillér.

Egy valódi

Roskopf óra

kétévi jótállás mellett.

csak 5 korona.

Óh jaj!

Megfojt ez az
átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és
elnyulkásodás elen-
gyors és biztos hatásúak
Egger mellpasztillái
az étvágyat nem rontják
és kitűnő ízűek.
Doboza 1 korona és 2
korona.
Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

**„NADOR“
GYÓGYSZERTÁR**
BUDAPEST. VI., Váci-körút 17.

Eljen!

Egger mellpasztilla
csakhamar meggyógyított

Kapható, Debrecenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor
Mihalovits Jenő, Muraközy László, Dr. Rothschnek V. Emil, Szile
Ferenc, Tóth Béla gyógyszerterében.

Bérbeadó**VENDÉGLŐ s CSÁRDA.**

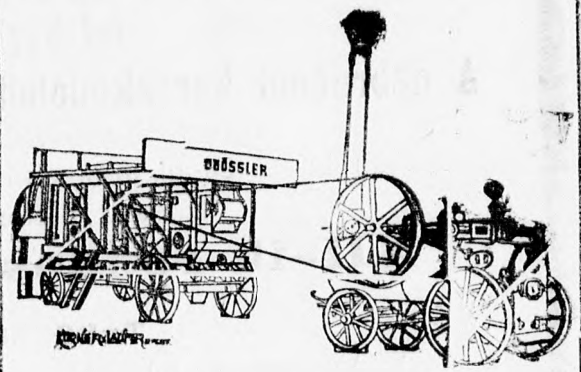
A Boesckay ligettársaság
tulajdonát képező

Bocskay kerti vendéglő
s az ezzel kapcsolatos „Dugó“ csár-
da április 15-től
BÉRBEADÓ.

A bérleti feltételek Mihalovits Jenő gyógyszer-
rész, társulati elnöknel betekintheők.

Drössler Károly

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár
Budapest VI. Váci körút 59

Magánjárókat, gőzmozdonyokat,
gőzcséplőket, gőzekészíteteket, jár-
ványos és kézi cséplőket, vetőgépeket,
benzin- és nyersolajmotorokat, malom-
berendezéseket és mindenféle egyéb
gazdasági gépeket szállít szolid kivitel-
ben, kedvező fizetési feltételek mellett.
Arajánlattal és költségvetéssel kívá-
natra díjmentesen szolgálók Képviselek
kerestetnek.

Schicht-szappan

„szarvas“

vagy

„kulcs“

Jeggyel

legjobb, legkiadósabb s eméltfogva
legelőcsőbb szappan. — Minden
kéros alkatrészekből mentes.

Mindenütt kapható!

!!! Bevásárlásánál különösen arra ügyeljünk, hogy
minden darab szappan a „Schicht“ névvel és
a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!!

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank

DEBRECEN: (Iparbank-udvar.)

leszámitol és bevált,

Külföldi váltókat kisorsolt értékpapírokat
vásárol és elad;

Értékpapírokat külföldi pénzeket
fizetéseket teljesít.

Külföldi piacokon
kibocsát külföldre szóló.

Hitlevelekkel
fentart

Safe Depont (páncél) szekrényeket
elad minden huzáshoz

Osztálysorsjegyeket
csekély évi díjért nyilván tart

Kisorsolás alá eső sorsjegyeket állami és magán kötvényeket,

Törlesztéses köicsönöket nyújt **600 koronán felül**
10, 20, 25, 30, 40, 50, 65. évre.